BRONXIAL ASTMANING OG`IR PERSISTENT KECHISHIDA IMMUNOLOGIK MARKERLARNI BAHOLASH

Satliqov R.K
Abdusharipova N.B
Urganch davlat tibbiyot instituti, O'zbekiston.

Kirish. Bronxial astma nafas yo‘llarining surunkali yallig‘lanishi, bronxial giperreaktivlik va qaytuvchan bronxial obstruksiya bilan kechuvchi geterogen kasallikdir. Kasallikning og‘ir persistent shaklida nafas yo‘llaridagi yallig‘lanish jarayoni uzoq vaqt davom etishi, tez-tez takrorlanuvchi xurujlar va standart davolashga yetarli javob bermaslik bilan namoyon bo‘ladi. Immun tizimi faoliyatidagi o‘zgarishlar, xususan IgE, eozinofillar, interleykin-4 (IL-4), interleykin-5 (IL-5), interleykin-13 (IL-13) va boshqa yallig‘lanish mediatorlarining faollashuvi bronxial astmaning og‘irligi va fenotipini shakllantirishda muhim o‘rin tutadi.

Immunologik markerlarni kompleks baholash bronxial astmaning yallig‘lanish fenotipini aniqlash, kasallik og‘irligini baholash va davolash samaradorligini prognoz qilish imkonini beradi. Ayniqsa, T2-yallig‘lanish bilan bog‘liq immunologik markerlarni aniqlash og‘ir bronxial astma bilan kasallangan bemorlarni individual boshqarishda muhim ahamiyatga ega.

Tadqiqot maqsadi — Bronxial astmaning og‘ir persistent kechishida immunologik markerlarning o‘zgarishini aniqlash va ularning kasallikning klinik kechishi hamda og‘irlik darajasi bilan bog‘liqligini baholash.

Materiallar va usullar. Tadqiqotga bronxial astmaning og‘ir persistent shakli bilan kasallangan bemorlar jalb qilindi. Bemorlarning yoshi, jinsi, kasallik davomiyligi, yil davomida bronxial astma xurujlari soni, gospitalizatsiyalar chastotasi va bazis terapiyaga bo‘lgan ehtiyoji baholandi.

Bronxial astmaning klinik nazorat darajasini aniqlash uchun Asthma Control Test (ACT) so‘rovnomasi, tashqi nafas funksiyasini baholash uchun spirometriya o‘tkazilib, FEV1, FVC va FEV1/FVC ko‘rsatkichlari aniqlandi.

Immunologik tekshiruvlarda periferik qondagi eozinofillar soni, umumiy IgE, IL-4, IL-5 va IL-13 darajalari baholandi. Zaruratga ko‘ra allergik sensibilizatsiyani aniqlash uchun allergologik tekshiruvlar o‘tkazildi.

Olingan natijalar nazorat guruhi ko‘rsatkichlari bilan taqqoslandi. Immunologik markerlar bilan ACT, FEV1, xurujlar chastotasi va kasallik davomiyligi o‘rtasidagi korrelyatsion bog‘liqlik statistik jihatdan baholandi.

Natijalar. Tadqiqotda og‘ir persistent bronxial astma bilan kasallangan bemorlarda immunologik faollikning oshishi qayd etildi. Bemorlarning bir qismida periferik qon eozinofillari va umumiy IgE darajasining oshishi kuzatildi. Shuningdek, IL-4, IL-5 va IL-13 kabi T2-yallig‘lanish bilan bog‘liq sitokinlarning yuqori darajalari kasallikning og‘ir klinik kechishi bilan bog‘liqligi aniqlandi.

Immunologik markerlari yuqori bo‘lgan bemorlarda bronxial astma nazoratining pasayishi, ACT ko‘rsatkichlarining pastligi, yil davomida xurujlar va gospitalizatsiyalar sonining ko‘payishi kuzatildi. Eozinofiliya va IL-5 darajasining oshishi bronxial obstruksiyaning kuchayishi hamda FEV1 ko‘rsatkichining pasayishi bilan bog‘liq bo‘lishi mumkinligi aniqlandi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.

IL-4 va IL-13 ning yuqori konsentratsiyasi IgE vositasidagi allergik yallig'lanishning faollashuvi bilan, IL-5 esa eozinofillar faolligi va to'planishi bilan bog'liq bo'ldi. Ushbu ko'rsatkichlarning kompleks oshishi og'ir persistent bronxial astmaning T2-yallig'lanish markeriga xos immunologik holat mavjudligini ko'rsatdi.

Xulosa. Bronxial astmaning og'ir persistent kechishida eozinofillar, umumiy IgE, IL-4, IL-5 va IL-13 kabi immunologik markerlarning oshishi kasallikdagi T2-yallig'lanish jarayonining faolligini aks ettiradi.

Immunologik markerlarning yuqori darajalari bronxial astmaning klinik nazoratining yomonlashuvi, xurujlar chastotasining ortishi va tashqi nafas funksiyasi ko'rsatkichlarining pasayishi bilan bog'liq bo'ldi. Shu sababli immunologik markerlarni kompleks baholash og'ir persistent bronxial astmaning fenotipini aniqlash, prognozini baholash va bemor uchun individual davolash strategiyasini tanlashda muhim qo'shimcha mezon bo'lib xizmat qiladi.

© Ushbu material Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) litsenziyasi asosida tarqatiladi.